

Pædagogisk læreplan for Område Midt - Dagplejen 2023 - 2025

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

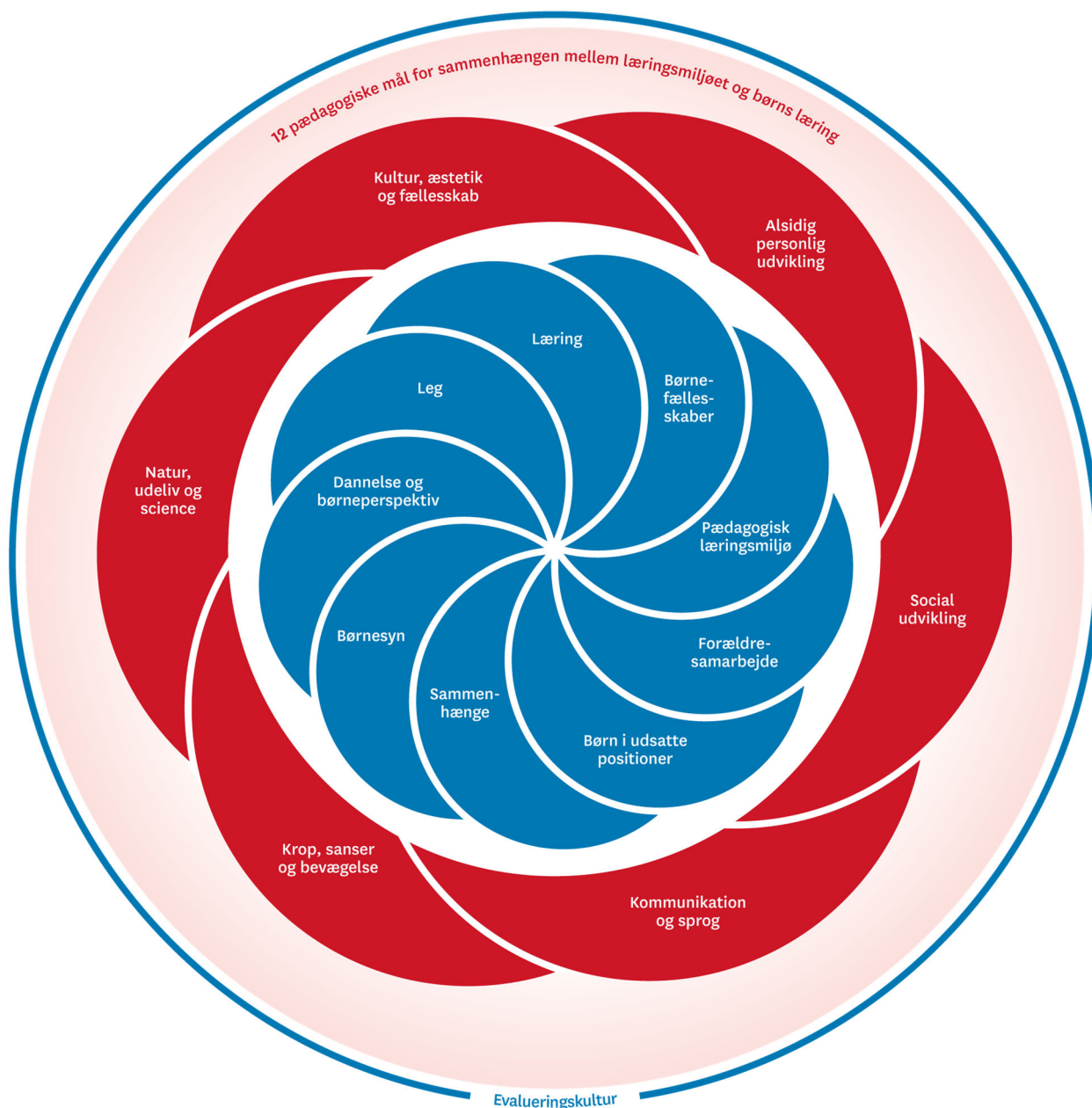
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

En tryk tilknytning afføder høj selvtilid, mindre hjælpeløshed og større beredskab til at indgå i tilfredsstillende relationer med andre mennesker, der udgør en tryk base, hvorfra man kan undersøge verden, og hvortil man kan søge tilbage, når man bliver urolig, ængstelig eller træt. (John Bowlby)

Dagtilbudsområde Midt består af seks børnehuse og en dagplejegruppe. Vi er optaget af høj kvalitet i vores dagtilbud, herunder etablering og understøttelse af læringsmiljøer, hvor børn og medarbejdere trives, og hvor nysgerrighed, trivsel, leg og glæde præger hverdagen.

I vores område arbejder vi med den pædagogiske praksis ud fra evidensbaseret tilgang, understøttet af forskningsprojekter, faglige artikler, data (f.eks. Sprograppen) og egne erfaringer skabt gennem systematisk evalueringskultur. Det fællespædagogiske grundlag er lavet fælles for hele området, da vi på den måde, opnår mere videndeling på tværs og større sammenhængskraft i området. Det fællespædagogiske grundlag vil løbende blive evalueret og justeret, så det hele tiden svarer til den praksis, der leves i dagtilbuddene.

Dagplejen består af 20 dagplejere som bor i eget hjem, forskellige steder i området, fordelt på tre egne: Svebølle/Viskinge, Snertinge og Rørby/Ugerløse. Dertil er knyttet en pædagogisk afdelingsleder og en dagplejepædagog på 12 timer og en dagplejepædagog på 30 timer, til bl.a. at varetage administration af dagplejen samt understøtte det pædagogiske arbejde i dagplejen.

Dagplejerne kan have indskrevet op til 4 børn i alderen 5 mdr. – 3 år og der er en gæstplejeplads hos alle dagplejere under 58 år. Derudover er der gæstpladser i alle institutioner i Dagtilbudsområde MIDT

Sammensætning i børnegruppen varierer hele tiden, både i alder og udviklingstrin.

Dagplejerne har forskellige fysiske rammer ude og inde for børnene, afhængig af hvordan deres private forhold er. I alle dagplejehjem er der indrettet legemuligheder for børnene enten i et eller flere rum. det kan fx være i køkken-all-rum, stue og/eller legeværelse.

Alle dagplejere har gode muligheder for at børnene kan lege udenfor i forskellige miljøer, fx i have og sandkasse og der er mulighed for at gå og cykle på fliser.

Alle dagplejere bor i omgivelser, hvor de kan gå tur i naturen med børnene.

Dagplejerne er fordelt i 6 legestuegrupper – 1 gruppe i Snertinge og 3 grupper i Svebølle/Viskinge og 2 grupper i Rørby/Ugerløse

I Snertinge er der heldagslegestue og i Rørby/Ugerløse og i Svebølle/Viskinge er der halvdags legestue kl. 8.00 – 12.00.

I legestuerne er der god plads til at udfolde sig motorisk

I Svebølle/Viskinge bruger dagplejerne Svebølle-Hallen en gang om ugen, til at lave motorik sammen med børnene

Der er 2 dagplejere som har certifikat som naturdagplejere i samarbejde med naturstyrelsen.

Der er 2 dagplejere som er certificeret DGI-dagplejere.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af f.eks. børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som f.eks. arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

I dette afsnit beskrives, hvordan de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag kommer til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene. Elementerne beskrives hver for sig.

Børnesyn

Det at være barn har værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.

Vi arbejder i Område Midt ud fra et børnesyn, hvor børn opfattes som værende kompetente og selvstændige, samtidigt med, at børn har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale.

I Område Midt mødes alle børn med den indstilling, at de har en positiv intention med deres handlinger, hvilket kræver, at det pædagogiske personale forholder sig nysgerrigt til barnet og dets handlinger.

Børneperspektiv

Børns perspektiver på deres eget liv udgør vigtig viden, som vi kan få adgang til på forskellige måder. I Område Midt tager vi afsæt i Hanne Warmings teori om børneperspektiver. Hanne Warming beskriver børneperspektivet ud fra tre overordnede forståelser, der i praksis ofte supplerer hinanden, men som adskiller sig ved at være mere eller mindre formet af de voksnes bud på barnets bedste¹

- **Et udefra-perspektiv:** Dette perspektiv er et udtryk for eksperternes (fx. læger, pædagoger, sundhedsplejersker, psykologer mv.) syn på og forståelse af barnet eller en børnegruppe. Barnets eller gruppens behov, livssituationer, udviklingsmuligheder mv. med belæg i videnskabelig forskning og anden "objektiv" viden. Børneperspektivet eller barnets bedste er, således i denne forståelse, et udtryk for de voksnes (faglige) perspektiv på barnet udefra.
- **Et tilstræbt indefra-perspektiv:** Med dette perspektiv forsøger den voksne at sætte sig ind i det enkelte barns eller børnegruppens situation og forstå, hvad barnet eller børnegruppen selv ville sige, hvis de kunne. Det vil sige, at kunne forstå barnet i en konkret situation fra barnets eget perspektiv uden nødvendigvis at kunne spørge barnet. Det kan fx. være, fordi barnets sprog ikke er tilstrækkeligt, eller fordi man ikke rent praktisk har mulighed for at spørge barnet eller børnene direkte.
- **Barnets egne artikulerede perspektiver, oplevelser og ønsker:** Børneperspektivet handler i denne forståelse om børnenes egne artikulerede perspektiver. Et såkaldt indefra perspektiv, hvor barnet/børnene udtrykker sig om eget liv på verbale og nonverbale måder. Det kunne fx. være om deres oplevelser af at gå i dagtilbud, hvilke aktiviteter og lege de kan lide, hvad de drømmer om mv.

¹ Warming, 2011

I Område Midt vil vi i årene 2023-2024 arbejde med, at denne opdeling bliver et værktøj, personalet gør brug af ift. en bevidst adskillelse af forskellige børneperspektiver i tilgangen til det enkelte barn. Dette giver os en bevidsthed om, hvor valide vores egne antagelser/data er om barnets perspektiv.

Dannelse

Vi skal fremme børns dannelse. Hvor begrebet dannelse referer til en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor for at orientere sig og handle i en global verden som et

- livsdueligt
- hensynsfuldt
- kritisk
- demokratisk menneske.

Læring

Læring skal forstås bredt, og sker fx gennem leg, relationer, rutinesituationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Barnet lærer ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved at eksperimentere med fx materialer og gøre opdagelser. Barnets læring fremmes af at turde begå fejl.

Barnet lærer også gennem kommunikation, udveksling og sociale samspil, ved at opleve nyt og ved at opleve, at det fx kan bidrage innovativt og kreativt i sammenhænge, det indgår i med andre børn og voksne.

Vi arbejder ud fra perspektivet, at børn lærer hele tiden, samt at børn kan ikke undgå at lære noget.

I Område Midt vil vi i årene 2023-2024 arbejde med, at alle medarbejdere tager afsæt i zonen for nærmeste udvikling² og forstår barnets kompetencer ud fra 3 synsvinkler:

- Det aktuelle udviklingsniveau – færdigheder, der allerede mestres
- Det potentielle udviklingsniveau – færdigheder, der kan udføres med hjælp
- Det barnet ikke kan - hverken alene eller med hjælp fra andre

Hvad barnet klarer med hjælp i dag, vil det senere kunne klare alene. Læringen gennem samspillet, er det vigtigste. Vi arbejder ud fra perspektivet, at barnet er aktiv medspiller i egen udviklingsproces, og at barnet lærer gennem egne erfaringer og mødet med nye ting.

Det pædagogiske personale skal bruge barnets legeindhold som pejlemærke for, hvad der optager barnet, hvad der kan være en udfordring for dets læring og udvikling, og hvad det derfor er oplagt at arbejde videre med i planlagte læringsaktiviteter.

Leg

Legen har værdi i sig selv, og er en gennemgående del af vores praksis i Område Midt.

² Smidt, 2011

Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og legen fremmer blandt andet fantasi og virkelyst, sprog og nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed, samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling er udgangspunktet for de læringsprocesser, barnet indgår i.

Det pædagogiske personale i Område Midt understøtter, guider og rammesætter børns leg. Dette gøres ved en kontinuerlig opmærksomhed på, hvornår man som pædagogisk personale skal gå bagved, gå ved siden af eller gå foran³. Samtidig vil der løbende blive arbejdet med rutiner og de fysiske rammer ift. hele tiden at sikre, at børn kan lege uden unødvendige forstyrrelser, så legen beskyttes så meget som muligt.

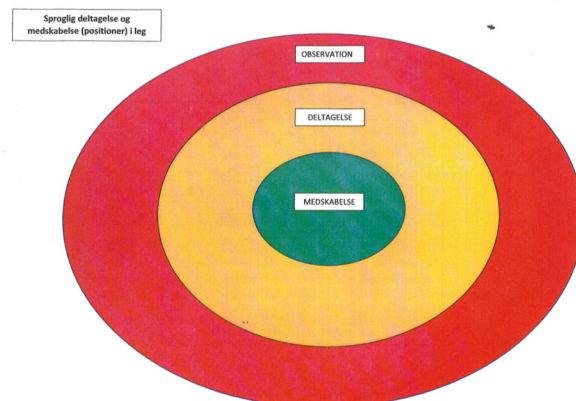
Børnefællesskaber

Det pædagogiske personale og de andre børn har betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, når det er i dagtilbuddet.

I hverdagen skal der skabes plads til, at barnet både kan vise initiativ og være aktivt deltagende, samtidig med, at fællesskabet skaber rum for alle børn, nye relationer, muligheden for at prøve forskellige positioner m.m.

Dagtilbuddets børnefællesskaber skal give mulighed for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur, samt at mobning forebygges. Forældrene er vigtige samarbejdspartnere i arbejdet med at udvikle stærke børnefællesskaber.

I Område Midt sætter det pædagogiske personale rammerne for børnefællesskaber, så trivsel, læring, udvikling og dannelse får optimale vilkår for alle børn. Deltagelsescirclen⁴ benyttes til overblik, refleksion og dialog i personalegruppen.

³ Eva publikation – "Kort om Leg"

⁴ Thomsen, Pia

Pædagogisk læringsmiljø

#

Dette afsnit beskriver, hvordan vi i Område Midt gennem hele dagen skaber et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

I Område Midt ser vi barnet som aktiv medspiller i egen udviklingsproces. Det er barnet, som skal gøre erfaringen med støtte fra den voksne⁵

Det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen – ved modtagelsen af barnet, under bleskiftet, under frokosten, under legen og gennem planlagte forløb. Børns læring er derfor ikke afgrænset til for eksempel to timers planlagte pædagogiske aktiviteter om formiddagen.

Leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Derfor er det pædagogiske personale i Område Midt opmærksomme på at tilrettelægge en struktur og organisering for hverdagen⁶, så alle former for aktiviteter er til stede under hensyntagen til børnenes perspektiv og deltagelse samt børnefællesskabet og børnenes forskellige forudsætninger.

Samarbejde med forældre om børns læring

I dette afsnit beskrives, hvordan vi i Område Midt arbejder med forældreinddragelse.

Forældre er de vigtigste i barnets liv, og derfor anser vi forældre, som vores vigtigste samarbejdspartnere ift. det enkelte barns og børnegruppens trivsel. Vi har i Område Midt følgende principper for forældresamarbejdet:

- Indkøring sker i tæt samarbejde med forældre og ud fra barnets perspektiv
- Der finder en opstartssamtale sted hurtigst muligt efter barnets opstart
- Initiativ til forældresamtale kan tages af både personale og forældre
- Der afholdes minimum et forældremøde med alle forældre en gang årligt

⁵ Smidt, 2011

⁶ [God organisering af læringsmiljøer | EVA](#)

Børn i udsatte positioner

Dette afsnit beskriver, hvordan vi i Område Midt skaber et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Udsathed er dynamisk og børn kan være i udsatte positioner i nogle fora, men ikke i andre. Vi bestræber os på at se det enkelte barn, og deres behov og udfordringer, samt samarbejde med hjemmet om barnets zone for nærmeste udvikling og at støtte op omkring dette.

Vi er i Område Midt optaget af at opdage og understøtte børn, som gennem dagen kan være i udsatte positioner. Vi vil ved hjælp af fleksible og rummelige læringsmiljøer arbejde med, at alle børn anerkendes og rummes med de forudsætninger, de har.

Overgange og sammenhænge

Dette afsnit beskriver, hvordan vi i Område Midt arbejder med overgange og sammenhænge i barnets liv, herunder overgang til skole.

Der er mange overgange i barnets liv. Der er fx overgangen fra hjem til institution, overgang mellem vuggestue/dagpleje og børnehave. Alle overgange kan være svære, og kræver, at vi som voksne – forældre og pædagogisk personale – samarbejder, og gør vores bedste for at give tid, ro og tryghed, så barnet i sit eget tempo kan vænne sig til nye rutiner og nye relationer.

I Område Midt gør vi os umage med at møde barnet, hvor det er og at lære barnet bedst muligt at kende, så vi kan tilbyde barnet genkendelighed og tryghed. Derfor afholder vi opstartsmøder med forældre og råder til opstartsperioder med god tid til indkøring.

I Område Midt er vi meget opmærksomme på vores del af ansvaret for, at børn er parate til overgangen til skole. Derfor samarbejder vi tæt med de skoler, der skal modtage børn fra os. Samtidig arbejder vi også med at klæde barnet på ift. at være læringsparat. Det betyder, at vi kontinuerligt skaber læringsmiljøer, der understøtter udviklingen af nysgerrighed, gå på mod, selvværd og sociale kompetencer. I det sidste år af barnets børnehavetid, arbejder vi mere målrettet i storbørnegrupper, hvor der er endnu mere fokus på læringslyst, personlige kompetencer og selvhjulpenhed.

Materialer, der bruges fælles i Område Midt

Børnesyn og læring

Smidt, Sandra, 2011, Vygotsky og små børns læring – en introduktion, **Kapitel 8**, Hans Reitzels Forlag, 1. udgave, 1. oplag, København

Børneperspektiver

Warming, Hanne, 2019, Børneperspektiver, **Kapitel 1**, Akademisk Forlag, 1. udgave, 4. oplag, København

Leg

Kort om leg | EVA

Pædagogiske læringsmiljøer

God organisering af læringsmiljøer | EVA

Læring hele dagen

[Podcastserie tema 1 om Rutinesituationer](#)

Børn i udsatte positioner

[Et inkluderende grundsyn i praksis | emu Danmarks læringsportal](#)

Film 1: [Udvikling i fællesskaber \(Youtube\)](#)

Tema: Tænkningen bag et inkluderende grundsyn - *Filmens varighed: 30,21 min.*

Film 2: [Organisering og samarbejde \(Youtube\)](#)

Tema: Viser hvordan man kan organisere sig og tilrettelægge det daglige arbejde med udgangspunkt i et inkluderende grundsyn - *Filmens varighed: 31,28 min.*

Film 3: [Dagens forskellige læringsrum \(Youtube\)](#)

Tema: Viser hvordan man kan udvikle fællesskaber og læringsrum i dagligdagen ud fra et inkluderende grundsyn - *Filmens varighed: 32,15 min.*

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Er under udarbejdelse

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Er under udarbejdelse

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Er under udarbejdelse

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Er under udarbejdelse

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Er under udarbejdelse

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Er under udarbejdelse

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Er under udarbejdelse

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Er under udarbejdelse

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Er under udarbejdelse

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Er under udarbejdelse.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

[Alle materialer kan findes her](#)

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC